

สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ชนาพร เมฆดี

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก"

ของ ชนาพร เมฆดี

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา

ชื่อเรื่อง	สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
ผู้วิจัย	ชนาพร เมฆดี
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564
คำสำคัญ	สภาพและแนวทางการบริหาร, หลักสูตรสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 351 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 312 คน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา

2. แนวทางบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาใน
จังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีทั้งหมด 16 แนวทาง ซึ่งประกอบด้วย ด้านการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษา 3 แนวทาง ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 3 แนวทาง ด้านการใช้หลักสูตร
สถานศึกษา 4 แนวทาง ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา 4 แนวทาง และด้านการปรับปรุง
และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2 แนวทาง

Title STATE AND GUIDELINES OF CURRICULUM MANAGEMENT IN
SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE PHITSASNATEULOK

Author CHANAPHON MEKDEE

Advisor Assistant Professor Tussana Siputta, Ph.D.

Academic Paper M.Ed. Independent Study in Educational Administration,
Naresuan University, 2021

Keywords State and Management Guideline, Curriculum

ABSTRACT

This research aimed to investigate the current state and guidelines of curriculum management in School under The Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok. The research had 2 steps: 1) studied the current status of curriculum management in School under The Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok. Samples were 39 school administrators and 312 head teachers of Department (in total 351). The samples were selected by using purposive sampling approach. 5-point Likert scale were used as tools for collecting data. The statistic tools included Mean, Standard Deviation. 2) studied the guidelines of curriculum management in School under The Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok. 3 qualified experts were interviewed and content analysis were used for analyzing data.

Results showed that:

1. Overall, the current state of curriculum management in School under The Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok was at high level. By considering on each aspect, Curriculum Implementation aspect had highest mean, followed by Curriculum Construction aspect and Curriculum Evaluation aspect had lowest mean, respectively.

2. Guidelines for curriculum management in School under The Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok defined the prominent approaches as following: 3 approaches of Curriculum Construction, 3 approaches of Curriculum Implementation Planning, 4 approaches of Curriculum Implementation, 4 approaches of Curriculum Evaluation, and 2 approaches of Curriculum Improvement. (in total 16 Guidelines for curriculum management)

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี และ ดร.สถิตพร เขาวนชัย อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และ ดร.มารศรี มีโชคศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ดร.ศราวุธ คำแก้ว รองผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมพิรามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ และ นายสุรสิทธิ์ เกษประสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีนคร สังกัดสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ ให้คำแนะนำ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและตอบแบบสอบถาม จนสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลได้อย่างสมบูรณ์

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาของผู้วิจัยที่ให้คำชี้แนะ ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

ชนาพร เมฆดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ	
ประกาศคุุณูปการ.....ช	
สารบัญ.....ซ	
สารบัญตาราง.....ญ	
สารบัญภาพ.....ฉ	
บทที่ 1 บทนำ.....1	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....3	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....3	
ขอบเขตของการวิจัย.....4	
นิยามศัพท์เฉพาะ.....5	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....7	
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.....8	
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....13	
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา.....15	
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA.....25	
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก.....27	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....29	

กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก	36
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก	42
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	45
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก	47
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก	54
บทที่ 5 บทสรุป.....	64
สรุปผลการวิจัย.....	65
อภิปรายผลการวิจัย.....	67
ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก.....	79
ประวัติผู้วิจัย	100

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	24
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก	37
ตาราง 3 แสดงชื่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูล วันที่และเวลาในการสัมภาษณ์	44
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม	47
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	48
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	49
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	50
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการประเมินผล หลักสูตรสถานศึกษา	51
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	52

ตาราง 11 แสดงผลการศึกษานโยบายการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก.....	62
--	----

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงกระบวนการของ PDCA.....	26
ภาพ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิชณุโลก อุตรดิตถ์	28
ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในทุกระดับ งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญ เพราะการบริหารการศึกษา คือ การตอบสนองความสำเร็จของผลงานทางวิชาการหรือการเรียนการสอน เป้าหมายของการบริหารงาน วิชาการ คือ การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การบริหารงาน ด้านวิชาการ เป็นงานของผู้บริหารสถานศึกษาและโรงเรียนที่จะต้องบริหารจัดการเพื่อให้เกิดคุณภาพ ของสถานศึกษา โดยงานวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษากระบวนการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ การวัดผลและเทียบโอนผลการศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับ ของสถานศึกษา ดังนั้นการบริหารงานวิชาการ จึงต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ผู้เรียน (กัมพล ชันทะวงษ์ 2555, น. 23)

หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรเป็นแผนการจัดการศึกษา โดยรวมของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อผู้เรียนเพราะเป็นแผนดำเนินงานของสถานศึกษาที่จะใช้ เพื่อหล่อหลอม กล่อมเกล่า ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านสังคม เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข เป็นพลเมืองดีของสังคมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา ประเทศชาติ หลักสูตรสถานศึกษาทำให้ครูรับรู้และเข้าใจตรงกันถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา รวมทั้งหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนช่วยให้ครู สามารถวางแผนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาทั้งด้านเนื้อหาสาระ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางการวัดและประเมินผล การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้และการพัฒนาการของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นเสมือนพิมพ์เขียวของการจัด การศึกษาของสถานศึกษา ที่จะช่วยให้ทราบจุดมุ่งหมายและความคาดหวังของสถานศึกษาที่มีต่อผู้เรียน และมีความสำคัญต่อผู้ปกครอง เพราะจะช่วยให้ผู้ปกครองรับทราบถึงจุดมุ่งหมายและความคาดหวังว่า เมื่อจบการศึกษาบุตรหลานจะมีลักษณะมีคุณสมบัติเป็นอย่างไร สถานศึกษามีแนวทางจะพัฒนา ผู้เรียนไปในทิศทางไหนเพื่อประกอบการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถานศึกษาแห่งนั้น (จิตติมา วรณศรี 2557, น. 30 - 31)

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จึงเป็นภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา อย่างเต็มตามศักยภาพ โดยมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการนำหลักสูตร สู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้

ตามหลักสูตร นอกจากนี้หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสามารถอยู่ในสังคมได้ ในการจัดการศึกษาให้บรรลุผลนั้น นอกจากสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่นำกระบวนการบริหารมาใช้ในขั้นตอนการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้การประเมิน ให้มีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (ขวลิต ชูกำแพง 2551, น. 65)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบและมีขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมาย นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องมีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้เป็นระบบต่อเนื่อง และนำผลจากการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษานั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่จากโครงการวิจัยว่าด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดการศึกษาไทย ชี้ว่า สาเหตุหลักของปัญหาการบริหารการศึกษา คือ การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาส่วนใหญ่ถูกควบคุมจากส่วนกลางเป็นหลัก ไม่มีการกระจายอำนาจ โดยสะท้อนผลจากหลักสูตรการศึกษาทุกโรงเรียนจะอิงกับหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรขาดความยืดหยุ่นต่อท้องถิ่น ไม่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาและไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน รวมถึงความไม่พร้อมของบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องของการจัดทำและการใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่นที่ สุภาวดี วัชรคุปต์ (2552, น. 29) กล่าวว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตร คือ ขาดการสำรวจความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชน การวางแผนยังไม่ชัดเจน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการรายงานติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และขาดหน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร พงษ์ชัย บุญคง (2553, น. 29) กล่าวว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา คือ โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดการวิเคราะห์สภาพ จุดเน้น ความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและสถานศึกษา ครูไม่ได้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ขาดการส่งเสริมให้เกิดความรู้ การอบรมแลกเปลี่ยนและการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ รวมไปถึงการนิเทศไม่ต่อเนื่อง และเป้าหมายไม่ชัดเจน อีกทั้ง อลิษา สืบสิงห์ (2558, น. 30) กล่าวว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ คือ ครูมีจำนวนไม่ครบตามเกณฑ์ของจำนวนนักเรียน การจัดการเรียนรู้ไม่ตรงวิชาเอกและครูมีภาระงานนอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้มากเกินไป และภาวนา กิตติวิมลชัย (2561, น. 33) กล่าวว่า ปัญหาในการบริหารหลักสูตรที่พบ คือ อาจารย์มีภาระงานมาก ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตร การพัฒนาผลงานวิชาการและตำแหน่งทางวิชาการ การสรรหาอาจารย์ทดแทนมีความล่าช้า ทำให้จำนวนอาจารย์ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนน้อยลงส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและการออกกลางคัน

นอกจากนี้ จากการรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า คุณภาพสถานศึกษาจากผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 ส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้และระดับปรับปรุง เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ เมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของผู้เรียนรายบุคคล พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังมีคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จึงได้ดำเนินการร่วมกับสถานศึกษา ในสังกัด เพื่อพัฒนาหลักสูตร พัฒนาระบบวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้ และนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำข้อมูล ที่ได้รับไปปรับปรุง พัฒนาการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้อง กับหลักสูตรสถานศึกษาอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบายการบริหารจัดการและเป็นแนวทางในการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกสามารถ นำผลวิจัยไปวางแผนปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก โดยศึกษาแนวคิดจากนักวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา (2553) ยงยุทธ สิมสัพิมพ์ (2555) นวพรรณ อินตะวงศ์ (2555) จิตมา วรรณศรี (2557) ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2558) เสาวนีย์ นวลน้อย (2558) มนสิข ลิทธิสมบุรณ์ (2560) และสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 39 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 39 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 312 คน รวมทั้งสิ้น 351 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 351 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน และครูจำนวน 312 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนละ 8 คน จากทั้งหมด 39 โรงเรียนในจังหวัดพิษณุโลก

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 5 ด้าน ดังนี้

- 3.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 3.2 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
- 3.3 ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
- 3.4 ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา
- 3.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในแต่ละด้านมาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านการบริหารหลักสูตร
สถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้มาจากการเลือกเจาะจง ตามคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 เป็นผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่รับผิดชอบกลุ่มงานพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

2.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
3. ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
4. ด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
5. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับ
การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร
สถานศึกษา และด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์
ภารกิจ จุดมุ่งหมายหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการแต่งตั้ง
คณะทำงานเพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา มีการยกย่องหลักสูตร
ก่อนจัดทำหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

1.2 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารเตรียมการวางแผนสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้แก่ครู มีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนาครู เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

1.3 ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยออกแบบการจัดการเรียนการสอน จัดทำเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอน ปฏิบัติงานตามแผนตามมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนด นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ถูกต้อง มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการนำหลักสูตรมาใช้

1.4 ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ครูกำหนดเครื่องมือวัดผล จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สรุปและเขียนรายงานผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้บริหาร มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และเผยแพร่ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

1.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารและครูนำผลที่ได้จากประเมินการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยดำเนินการปรับปรุง พัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ข้อปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติที่ควรนำไปใช้ในการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564

4. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564

5. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 39 โรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.1 ความหมายของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.2 ความสำคัญของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.3 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA
5. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

ธีระ รุญเจริญ (2550, น. 280) กล่าวว่า หลักสูตรมีความหมาย ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้นักเรียนโดยการควบคุมแนะนำของสถานศึกษา อันเป็นเครื่องมือที่ช่วยบรรลุวัตถุประสงค์ หรือความคาดหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้
2. หลักสูตร เป็นสื่อในการสอนที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 1) กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรแกนกลางไว้ในแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิตและมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล เพื่อการแข่งขันในยุคปัจจุบัน

นิตยา เปลื้องนุช (2554, น. 8) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นตัวย่อว่า SOPEA เพื่อง่ายต่อการจดจำ มีความหมาย 5 ประการดังนี้

1. Curriculum as Subject Matter หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน
2. Curriculum as Objectives หลักสูตร คือ จุดหมายปลายทางที่ผู้เรียนพึงบรรลุ
3. Curriculum as a Plan หลักสูตร คือ แผนตามโครงการที่เปิดโอกาสเรียนรู้จัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อความเจริญของผู้เรียน
4. Curriculum as an Experience หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงที่โรงเรียนจัดขึ้น
5. Curriculum as Educational Activities หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน

มนสิข สิริสมบูรณ์ (2560, น.5) กล่าวว่า นิยามของหลักสูตรแบ่งได้ 2 ประเภท คือ หลักสูตรที่กำหนดโปรแกรมหรือแผนการเรียนที่ชัดเจน ทั้งในเรื่องจุดมุ่งหมายการเรียน เนื้อหาการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนและรายการประกอบอื่น ๆ และหลักสูตรที่ไม่ได้กำหนดเป็นแผนหรือประสบการณ์การเรียนใด ๆ อย่างเช่น หลักสูตรแฝง หลักสูตรสุญ หรือประสบการณ์อื่น ๆ ที่เด็กได้รับทั้งในและนอกห้องเรียน หรืออาจจะเป็นค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ หรือความเห็นอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามเป้าหมายที่กำหนดในหลักสูตรได้

จากการที่มีผู้กล่าวถึง ความหมายของหลักสูตร สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ กิจกรรมต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน มีการพัฒนาตนเองและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียน

มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ความสำคัญของหลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น. 13) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตร มีดังนี้

1. หลักสูตร เป็นเสมือนเป้าหมายลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตร เป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตร เป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. หลักสูตร เป็นแนวปฏิบัติแก่ครู ในระดับโรงเรียน
5. หลักสูตร เป็นแนวทางการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของตามจุดมุ่งหมาย

ของการศึกษา

6. หลักสูตร เป็นเครื่องกำหนดการดำเนินชีวิตของเด็ก
7. หลักสูตร เป็นเครื่องกำหนดเนื้อหาวิชาเพื่อให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและเป็นประโยชน์แก่สังคม
8. หลักสูตร เป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์
9. หลักสูตร กำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะ
10. หลักสูตร ทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น. 5) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการเป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอนเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถและความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม

จิตติมา วรรณศรี (2557, น. 30-31) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากหลักสูตร เป็นแผนการจัดการศึกษาโดยรวมของสถานศึกษา โดยมีความสำคัญต่อผู้เรียน ครู สถานศึกษาและผู้ปกครอง ดังนี้

1. ความสำคัญต่อผู้เรียน หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแผนดำเนินงานของสถานศึกษาที่จะใช้เพื่อหล่อหลอม กล่อมเกลา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านสังคมเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข เป็นพลเมืองดีของสังคม เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

2. ความสำคัญต่อครู หลักสูตรสถานศึกษาจะทำให้ครูรับรู้และเข้าใจตรงกันถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนช่วยให้ครูสามารถวางแผนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาทั้งด้านเนื้อหาสาระ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางการวัดและประเมินผล การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. ความสำคัญต่อสถานศึกษา หลักสูตรเป็นเสมือนพิมพ์เขียวของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนหลักที่จะช่วยให้ทราบว่าจะมุ่งหมายและความคาดหวังของสถานศึกษาที่มีต่อผู้เรียนเป็นอย่างไร ผู้เรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาจะมีลักษณะอย่างไร และสถานศึกษามีแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาอย่างไรบ้าง

4. ความสำคัญต่อผู้ปกครอง หลักสูตรสถานศึกษาจะช่วยให้ผู้ปกครองรับทราบถึงจุดมุ่งหมายและความคาดหวังว่า เมื่อจบการศึกษานักเรียนจะมีลักษณะ มีคุณสมบัติเป็นอย่างไรบ้าง สถานศึกษามีแนวทางจะพัฒนาผู้เรียนอย่างไร เพื่อประกอบการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถานศึกษาแห่งนั้น

มนสิข ลิขิตสมบุรณ์ (2560, น. 12) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนด และเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพราะหลักสูตรจะบอกให้ทราบว่า จะให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างไร จะต้องจัดเนื้อหาและประสบการณ์อย่างไร จะใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลอย่างไร ที่จะแสดงว่า ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดในระดับโรงเรียน หลักสูตรจะเป็นแนวปฏิบัติแก่ผู้สอน ที่จะบอกให้รู้ว่า จะสอนให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอะไร จะต้องจัดประสบการณ์อย่างไร ประเมินผลอย่างไร หลักสูตรจึงเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

จากการที่มีผู้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตร สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดและเป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถและความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม เป็นส่วนกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรกำหนดไว้

องค์ประกอบของหลักสูตร

กาญจนา คุณารักษ์ (2543, น. 20-22) กล่าวว่า หลักสูตรตามแนวคิดของทาบามจะมีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

1. จุดประสงค์ (Objective) มีความสำคัญยิ่งเนื่องจากจุดประสงค์จะเป็นแนวทางของการเรียนการสอน
2. เนื้อหา (Subject matter) หมายถึง สารของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขานั้น ๆ เนื้อหาวิชาจะเป็นรายละเอียดของสารความรู้และประสบการณ์
3. วิธีการสอนและการดำเนินการ (Methods and organization) เป็นการแปลงจุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตรไปสู่การสอนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย
4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน โดยประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ โดยใช้จุดประสงค์เป็นแนวทางหรือเป็นเกณฑ์ในการประเมิน

บุญเลี้ยง พุ่มทอง (2553, น. 16-17) กล่าวว่า หลักสูตรจะมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ความต้องการและความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญเพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการเรียนรู้ ช่วยในการเลือกเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ในการประเมินผล

2. เนื้อหา (Content) เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว ต่อไปคือ การเลือกเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหาสาระพร้อมทั้งการกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดทำวัสดุ หลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการสอน แนวการสอน และแบบเรียน เป็นต้น ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ในด้านการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ การวัดและประเมินผล จิตวิทยาการสอน ตลอดจนทั้งปรัชญาการศึกษาของแต่ละระดับจึงทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) คือ การหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้

นิตยา เบลื่อนุช (2554, น. 9) กล่าวว่า หลักสูตรจะมีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ดังนี้

1. curriculum objectives คือ ความมุ่งหมายของหลักสูตรและการเรียนการสอนหลักสูตรจะต้องมีความมุ่งหมายเป็นอันดับแรก และต้องชัดเจนทั้งความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะ

2. curriculum structure คือ โครงสร้างของหลักสูตร กล่าวคือ หลักสูตรจะมีการแบ่งระบบการศึกษาอย่างไร เช่น แบ่งเป็นภาคเรียนเป็น semester หรือจะใช้เวลานานเท่าไร จึงจะจบหลักสูตร จะใช้การวัดผลอย่างไร อาจจะเป็นแบบคะแนนรวมปลายปี ระบบหน่วยกิตหรืออื่น ๆ เหล่านี้ คือ โครงสร้างของหลักสูตร

3. curriculum contents คือ เนื้อหาของหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตร กล่าวคือ ต้องกำหนดว่าจะต้องจัดสอนเนื้อหาอย่างไร มากน้อยเท่าไร ลำดับก่อนหลังอย่างไรจึงเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

4. curriculum materials คือ วัสดุประกอบหลักสูตร หลักสูตรจะมีความมุ่งหมายโครงสร้างหรือเนื้อหาอย่างไร จะต้องคำนึงถึงวัสดุประกอบหลักสูตรด้วยวัสดุกลุ่มแรก คือ แบบเรียน วัสดุที่สอง คือ อุปกรณ์การสอน เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนที่ สิ่งที่กำลังมานี้คือ Teaching materials หรือวัสดุที่ใช้ประกอบหลักสูตร เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและสะดวกยิ่งขึ้น

5. curriculum process คือ กระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร เริ่มด้วยวิธีสอน การจัดชั้นเรียน เทคนิคในการจัดกิจกรรมให้นักเรียน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น. 7-8) กล่าวว่า หลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ส่วน ได้แก่ จุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์ เนื้อหา/ประสบการณ์ วิธีการจัดประสบการณ์/วิธีสอน และการประเมินผล ซึ่งหลักสูตรจะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ เพราะถ้าขาดจุดประสงค์ จะไม่รู้ว่าสอนไปเพื่ออะไร ถ้าขาดเนื้อหาจะไม่รู้ว่าสอนอะไร และถ้าขาดวิธีการสอนที่ดี ก็จะทำให้ผู้เรียนไม่บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และถ้าขาดการประเมินผลก็จะไม่ทราบว่า การสอนนั้นดีหรือไม่ดีอย่างไร หรือควรปรับปรุงพัฒนาอะไรตรงไหน และผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่

มนสิข สิริสมบุญ (2560, น. 11) กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตร จะต้องมีส่วนประกอบ ดังนี้

1. หลักการ เป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตรนั้นจะบอกให้รู้ว่าหลักสูตรนั้น ๆ จัดขึ้นเพื่ออะไร ซึ่งจะกำหนดไว้ในลักษณะเชิงปรัชญาของหลักสูตร

2. จุดมุ่งหมาย แสดงความคาดหวังของหลักสูตรว่าผู้ที่เรียนจบหลักสูตรแล้วจะมีคุณลักษณะอย่างไร

3. จุดมุ่งหมายเฉพาะหรือจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาและรายวิชา ระบุเฉพาะเจาะจงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อเรียนจบแต่ละกลุ่มวิชา และแต่ละรายวิชา

4. โครงสร้างของหลักสูตร แสดงภาพรวมของทั้งหลักสูตรว่าได้จัดเนื้อหาและประสบการณ์ของหลักสูตรในลักษณะใด สัดส่วนของเนื้อหา และประสบการณ์ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นอย่างไร ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน แสดงการแบ่งเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร

5. เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการได้ลงมือทำหรือปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาและประสบการณ์ต่าง ๆ

6. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย แนวทางหรือวิธีการวัดผลและประเมินผลว่า ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์รายวิชา จุดประสงค์กลุ่มวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วหรือยัง รวมถึงระยะเวลาการประเมินผล

7. แนวทางการใช้หลักสูตร ให้คำแนะนำแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ให้ใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

จากการที่มีผู้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตร สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ส่วน ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เนื้อหา 2) ประสบการณ์ 3) วิธีการจัดประสบการณ์ วิธีการสอน และ 4) การประเมินผล

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

สันติ บุญภิรมย์ (2552, น. 22) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการ กิจกรรมทุกชนิดทุกประเภท ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพล ต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้งานวิชาการ เกิดพลวัตและส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร สถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลที่ดี และมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ประยูร เจริญสุข (2553, น. 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิด ที่โรงเรียนจัดขึ้นและมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการเรียนการสอน ที่ร่วมกันจัดทำขึ้นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จิตติมา วรณศรี (2557, น. 3) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง กับการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การใช้สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

จากการที่มีผู้กล่าวถึง ความหมายของการบริหารงานวิชาการ สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการบริหารงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นซึ่งส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อผู้เรียน ทั้งนี้ เพื่อปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษา อย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

คัมภีร์ สุดแท้ (2553, น. 23) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจ ของการบริหารโรงเรียนส่วนงานอื่นทุกอย่างมุ่งส่งเสริมงานวิชาการ โรงเรียนให้มีความสมบูรณ์ บรรลุวัตถุประสงค์ ที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมอย่างสมบูรณ์

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554, น. 4) กล่าวว่า ความสำคัญของงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น

กัมพล ชันทะวงษ์ (2555, น. 23) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานของผู้บริหารสถานศึกษาและโรงเรียนที่จะต้องบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดคุณภาพของสถานศึกษา โดยงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและเทียบโอนผลการศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ดังนั้นการบริหารงานวิชาการ จึงต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

จากการที่มีผู้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารวิชาการ สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา เพราะงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและเทียบโอนผลการศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น. 6-7) กล่าวว่า ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
3. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
4. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา
6. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
7. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
8. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
9. การแนะแนวการศึกษา
10. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
11. การนิเทศการศึกษา
12. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 3-4) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา จัดทำโครงการสอนและแผนการสอน

2. การจัดทำเนื้องานเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการจัดหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุด แหล่งเรียนรู้เพื่อศึกษาค้นคว้า และการนิเทศการสอนเพื่อช่วยเหลือแนะแนวครู ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และน่าเชื่อถือ

จิตติมา วรณศรี (2557, น. 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย งานที่สำคัญ 7 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้
4. การจัดการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผล
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
7. การนิเทศภายใน

จากการที่มีผู้กล่าวถึง ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการสามารถจำแนกออกได้ดังนี้ คือ การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา จัดทำโครงการสอนและแผนการสอน การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

ธนสิทธิ์ ศิริวรรณ (2557, น. 7) กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง กระบวนการ แนวทาง วิธีการ หรือเทคนิคการบริหารจัดการที่ผู้บริหารใช้บริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายเกี่ยวกับการศึกษาและการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา องค์ประกอบในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร

ธนัญญ์ แสงแปง (2558, น. 6) กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาด้านบุคลากรเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร และการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

เสาวนีย์ นวลน้อย (2560, น. 9) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรในโรงเรียน หมายถึง การนำหลักสูตรที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นไปสู่การเรียนการสอน ประกอบด้วย การสร้างความเข้าใจหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรในการจัดเตรียมความพร้อมห้องปฏิบัติการ การจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การจัดอบรมครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง การจัดกิจกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้และการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

จากการที่มีผู้กล่าวถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในเรื่องการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร การสร้างความเข้าใจหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และมีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล

ความสำคัญของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545, น. 234) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา เป็นแผนการหรือแนวทาง จัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีข้อกำหนดให้ผู้เรียนมีคุณภาพในทุกด้านไว้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดมาตรฐาน ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามมาตรา 47 และมาตรา 48 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทั้งนี้เพื่อรองรับ การประเมินภายนอกไว้เบ็ดเสร็จ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, น. 3) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน หลักสูตรจะช่วยชี้แนะให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จัดมวลงประสพการณ์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

สุชาติดา วิทยวุฒิ (2546, น. 25) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญ เพราะเป็นผลงานที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะบุคคลในสังคมและชุมชน หลักสูตรสถานศึกษามุ่งที่การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด และพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล คุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ

จากการที่มีผู้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา คือ แผนหรือแนวทางของการจัดการศึกษาหรือมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นร่วมกันของบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน โดยมุ่งส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 35) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายความว่า ระบบการศึกษา มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตร ด้วยการวิจัยและพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตร ด้วยการวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่น รวมทั้งสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ยังยุทธ สิมสีพิมพ์ (2555, น. 2) กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา จะดำเนินการโดย คณะกรรมการหรือคณะทำงาน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มีแหล่งข้อมูลสำคัญมากมาย ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตร

ระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน สถานศึกษา และความต้องการของผู้เรียน

3. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (เวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชาและเกณฑ์การจบหลักสูตร และจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลประเมินผล เพื่อใช้ควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา

4. คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ นำเสนอร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบการวัดประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ถ้ามีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ให้ นำข้อเสนอแนะดังกล่าว ไปพิจารณาปรับปรุงร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม ชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อจัดทำหลักสูตรแล้ว ควรทำประกาศหรือคำสั่งเรื่องให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา และประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม

5. ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปกำหนดโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

6. วิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร ดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลจากการติดตามมาเป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

นพพรณ อินต๊ะวงศ์ (2555, น. 3) กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการเป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนเปิดหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยเป็นสิ่งจำเป็น

2. ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งจะมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตร และฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

3. ขั้นการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการจัด การประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผล เพื่อจะพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเพื่อจะได้นำไปใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

จิตติมา วรรณศรี (2557, น. 34-35) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร ซึ่งมีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตร เป็นขั้นตอนแรกของการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย การดำเนินงานจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามี 4 ขั้นตอน ดังนี้ กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายหลักสูตร กำหนดโครงสร้างหลักสูตร เขียนคำอธิบายรายวิชาและกำหนดหน่วยการเรียนรู้

2. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญของการบริหารหลักสูตรซึ่งจะทำให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.2 จัดทำแผนการเรียนรู้ เป็นการแปลงหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะปฏิบัติและเจตคติตามที่กำหนดคำอธิบายรายวิชาหรือตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และคุณลักษณะตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ เป็นผู้ปฏิบัติและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งควรเลือกใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย

3. การประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย การดำเนินงานเกี่ยวกับการตรวจสอบความสำเร็จของการใช้หลักสูตร มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการตรวจสอบโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทั้งครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อตรวจสอบว่า หลังจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักสูตรอย่างไร เพื่อจะเป็นข้อมูลสารสนเทศไปใช้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

3.2 ปรับปรุงหลักสูตร เป็นการนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรมาพิจารณา กำหนดแนวทางดำเนินการแก้ไข/ปรับเปลี่ยนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับปัญหา ความต้องการ บริบทและความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษานำไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษา

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2558, น.168-171) ได้กล่าวว่า การจัดการหลักสูตรเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาทราบถึงแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการโดยสถานศึกษา ดังนั้น แนวทางในการจัดการงานหลักสูตรมี 7 ภารกิจ ดังนี้

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อม เพื่อให้การจัดการหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร โดยสำรวจความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรต่อหลักสูตรจัดทำเอกสารเผยแพร่ ประชุมชี้แจง และศึกษาดูงาน

2. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ โดยจัดอบรม สัมมนาเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายในการเรียนรู้

3. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาซึ่งคณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานกรรมการ

3.2 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ

3.3 หัวหน้าหมวดวิชาเป็นกรรมการ

3.4 หัวหน้างานแนะแนวเป็นกรรมการ

3.5 หัวหน้างานวัดและประเมินผลเป็นกรรมการ

3.6 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการในการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ สามารถยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็นและความเหมาะสมของสถานศึกษา

4. จัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาโดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ และข้อมูลชุมชน จากนั้นนำข้อมูลมาจัดทำให้เป็นระบบ

5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพงานวิชาการและหลักสูตร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร

6. เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ต้องศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่สร้างหลักสูตรและผลการจัดการเรียนรู้ จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อ แหล่งการเรียนรู้ และวิธีการวัดและประเมินผล

ภารกิจที่ 3 การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยวางแผนเกี่ยวกับการสร้างเสริมบรรยากาศ การเรียนรู้ การจัดหา เลือกใช้ ทำ และพัฒนาสื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัดประเมินผลการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการนิเทศ กำกับและติดตาม

ภารกิจที่ 4 การใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยวางแผนการนิเทศ การใช้หลักสูตรแบบมีส่วนร่วม ให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาที่นำหลักสูตรไปใช้ และประเมินผลการใช้หลักสูตร

ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงาน และรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตร ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ภารกิจที่ 7 การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยนำผลที่ได้จากการประเมินการใช้หลักสูตร มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ธนัญญ์ แส่นแปง (2558, น. 6) กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตร หมายถึง การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาด้านบุคลากรเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตรและการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

เสาวนีย์ นวลน้อย (2560, น. 9) กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรในโรงเรียน คือ ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น เป็นการพัฒนาหลักสูตรครบวงจร เริ่มตั้งแต่การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การร่างหลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานที่จริง รวมทั้งการประเมินผลหลักสูตรโดยหวังว่าขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่สมบูรณ์ ทำให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ กล่าวโดยสรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในด้านต่าง ๆ

- 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และความต้องการของชุมชน
- 1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน
- 1.3 การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง

ขั้นที่ 2 การร่างหลักสูตร

- 2.1 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร
- 2.2 การกำหนดเนื้อหาสาระ
- 2.3 การจัดการเรียนการสอน กิจกรรม และสื่อต่าง ๆ
- 2.4 การกำหนดวิธี และประเมินผลผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นที่ 5 การประเมินหลักสูตร

มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2560, น. 128-133) กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรและการสอน มีดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตรจะดำเนินการโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ซึ่งมีขั้นตอนการทำงานหลัก ๆ ดังนี้

- แต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านเนื้อหาสาระ ด้านระเบียบหลักเกณฑ์หลักสูตร ด้านการบริหาร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของสังคมชุมชน และของสถานศึกษา ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งนโยบายรัฐ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

- ยกร่างหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์จากแหล่งต่าง ๆ แล้วกำหนดองค์ประกอบหลักสำคัญ ๆ ของหลักสูตร คือ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาสาระหลักสูตร แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกณฑ์การวัดประเมินผลและอื่น ๆ

- ผ่านการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงร่างหลักสูตร และจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

2. การวางแผนการใช้หลักสูตร โดยทั่วไปจะดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

2.1 สร้างความตระหนักและความเข้าใจให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นความสำคัญความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกัน โดยดำเนินการดังนี้

- การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและขอความร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวข้องและจำเป็น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

- ประชุมสร้างความเข้าใจกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครูอาจารย์ และผู้ปกครอง

- ศึกษาดูงานโรงเรียนหรือสถานศึกษาใด ๆ ที่ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือมีคุณภาพดี เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง

2.2 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและใช้หลักสูตรให้ประสบความสำเร็จ จำต้องเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยมีแนวทางกำหนดขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

- มอบหมายให้มีคณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งต้องดำเนินงานและมีบทบาทในเรื่องนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

- ประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรและวางแผนพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรม ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน

- ส่งเสริม สนับสนุนศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองได้

- ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้าอบรม แลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่องจะต้องเป็นที่ปรึกษาของครูในกรณีที่มีปัญหาทางด้านวิชาการหรือบริหารจัดการและควรจัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหาตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

3. การนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ๆ คือ

- การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน กล่าวคือ การกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร โดยจะดำเนินการในรูปของเอกสารประกอบหลักสูตร และวัสดุอุปกรณ์การสอน โครงการสอน ประมวลการสอน คู่มือครู และคู่มือผู้เรียน เป็นต้น

- การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมาย ควรสำรวจปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการนำหลักสูตรมาปฏิบัติการในโรงเรียนได้

- การสอนของครู ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ ครูต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกวิธีการสอนให้เหมาะสม โดยผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำและให้กำลังใจกับครูในกระบวนการบริหารการสอน

4. การประเมินผลหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตรไประยะหนึ่งแล้ว ควรจะมีการประเมินผลหลักสูตรตามวัตถุประสงค์หลักสูตรที่กำหนด หรือตามตัวชี้วัดที่กำหนด และพัฒนาให้มีคุณภาพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

- แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันกำหนดเครื่องมือการวัดผล การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ผล การสรุปผล และการเขียนรายงานการประเมินผลหลักสูตร

- ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามผลการประเมินที่ได้และควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อการใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในทุกรอบปี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำตารางการสังเคราะห์กระบวนการการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษา ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

กระบวนการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา (2553)	ยุทธศาสตร์ ลิขิติมพ์ (2555)	แนวพรรณ อินต๊ะวงศ์ (2555)	จิตติมา วรรณศรี (2557)	ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานนท์ (2558)	ธัญญ์ แสนแปง (2558)	เสาวรีย์ นวลน้อย (2558)	มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2560)	ความถี่
1. การเตรียมความพร้อม หลักสูตรสถานศึกษา					✓	✓	✓		3
2. การวางแผนการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา	✓		✓		✓	✓		✓	5
3. การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	7
4. การใช้หลักสูตรสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
5. การนิเทศ กำกับ ติดตามผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษา		✓			✓	✓	✓		4
6. การประเมินผลหลักสูตร สถานศึกษา	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
7. การปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	✓	✓		✓	✓		✓		5

จากตาราง 1 เป็นเกณฑ์ในการเลือกเฉพาะด้าน ผู้วิจัยเลือกตัวแปรที่มีความถี่ 5 ขึ้นไปมาใช้
ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร
สถานศึกษา 3) ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา
5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ จุดมุ่งหมาย หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพ ปัญหา จุดเน้นของหลักสูตร มีการยกร่างหลักสูตรก่อนการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

2. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การเตรียมการวางแผน การสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตร โดยมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การประชุม การศึกษาดูงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและใช้หลักสูตรให้ประสบความสำเร็จ

3. ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร การจัดทำเอกสาร วัสดุอุปกรณ์การสอน มีการปฏิบัติงานตามแผน ตามมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนด การนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ถูกต้อง ส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการนำหลักสูตรมาใช้

4. ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การร่วมกันกำหนดเครื่องมือการวัดผล การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ผล การสรุปผล และการเขียนรายงานการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลมาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามผลการประเมินที่ได้อย่างเป็นระบบและเผยแพร่ผลการประเมิน

5. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การนำผลที่ได้จากการประเมินการใช้หลักสูตรมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวงจรคุณภาพเดมมิง PDCA

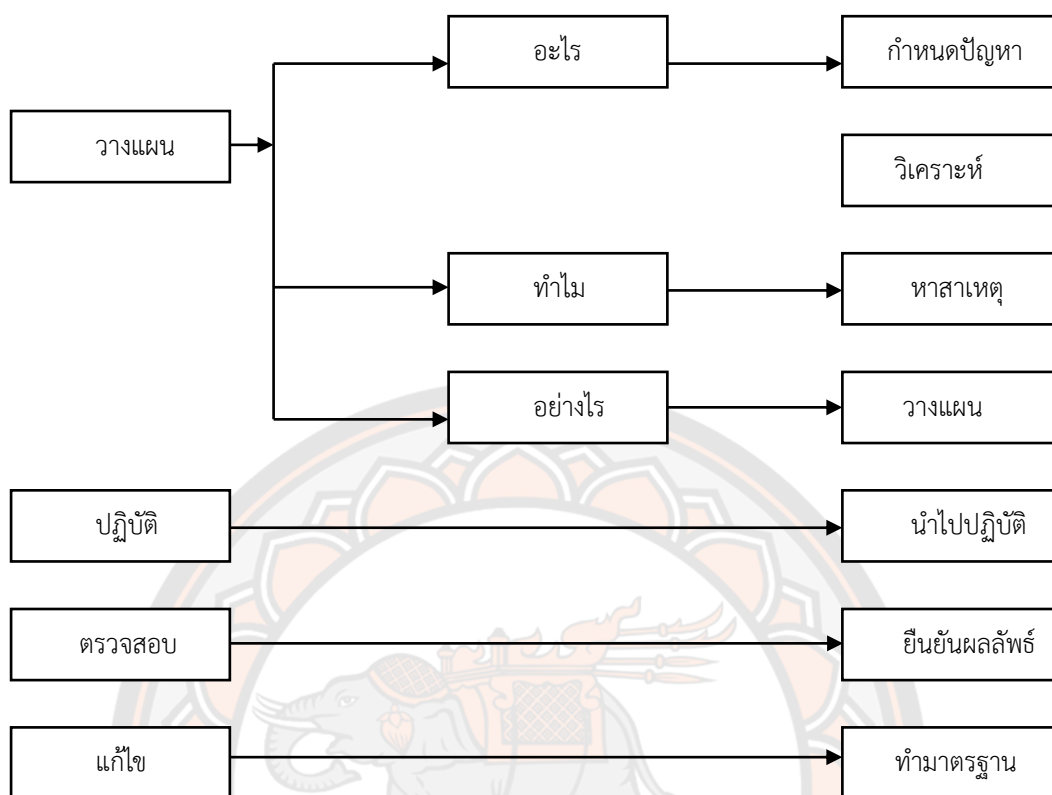
วัฏจักรเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพ หรือวัฏจักรแห่งการบริหารคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan – P)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do – D)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check – C)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (ACT – A)

ภาพ 1 แสดงกระบวนการของ PDCA

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, น. 13) กล่าวว่า ขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจร PDCA ในการดำเนินการ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. วางแผนการปฏิบัติงาน (P) กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลา กำหนดงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบ
2. ดำเนินการตามแผน (D) ส่งเสริมสนับสนุน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก การสนับสนุนทรัพยากร การกำกับติดตาม ให้การนิเทศ
3. ตรวจสอบประเมินผล (C) วางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน
4. นำผลการประเมินมาปรับปรุง (A) ปรับปรุงการปฏิบัติงานบุคลากรวางแผนในระยะ

วรภัทร์ ภูเจริญ (2544, น. 26) กล่าวว่า PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ วางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง การดำเนินกิจกรรม PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอด

นิตย สัมภาษณ์ (2546, น. 86) กล่าวว่า วงจร PDCA วงจรเดมมิ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน การดำเนินกิจกรรม PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอด

จากการที่มีผู้กล่าวถึง วงจรเดมมิ่ง (PDCA) สรุปได้ว่า วงจรเดมมิ่ง (PDCA) เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการทำงานให้สำเร็จถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนงาน (Plan) นำแผนงานไปลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check) และการปฏิบัติการแก้ไขปัญหา (Act) วงจรนี้ทำให้องค์การมีเป้าหมายที่แน่นอนในการปรับปรุงคุณภาพส่งผลต่อการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก รับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 39 โรงเรียน และในจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 18 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 57 โรงเรียน

จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างและอยู่ในเขตภาคกลางตอนบนของประเทศไทย เรียกว่า "เหนือล่างกลางบน" ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทาง 394 กิโลเมตร ทางตอนเหนือ และตอนกลางเป็นเขตเทือกเขาสูงและที่ราบสูง มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอพิชัย อำเภอทองแสนขันและอำเภอน้ำปาด (จังหวัดอุตรดิตถ์) และแขวงไชยบุรี (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว)

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองพิจิตร อำเภอสากเหล็ก อำเภอสามง่าม และอำเภอสามโก้ (จังหวัดพิจิตร)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอหล่มสัก อำเภอเขาค้อ อำเภอวังโป่ง (จังหวัดเพชรบูรณ์) อำเภอด่านซ้าย และอำเภอนาแห้ว (จังหวัดเลย)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอกงไกรลาศ อำเภอศรีสำโรง (จังหวัดสุโขทัย) และอำเภอลานกระบือ (จังหวัดกำแพงเพชร)

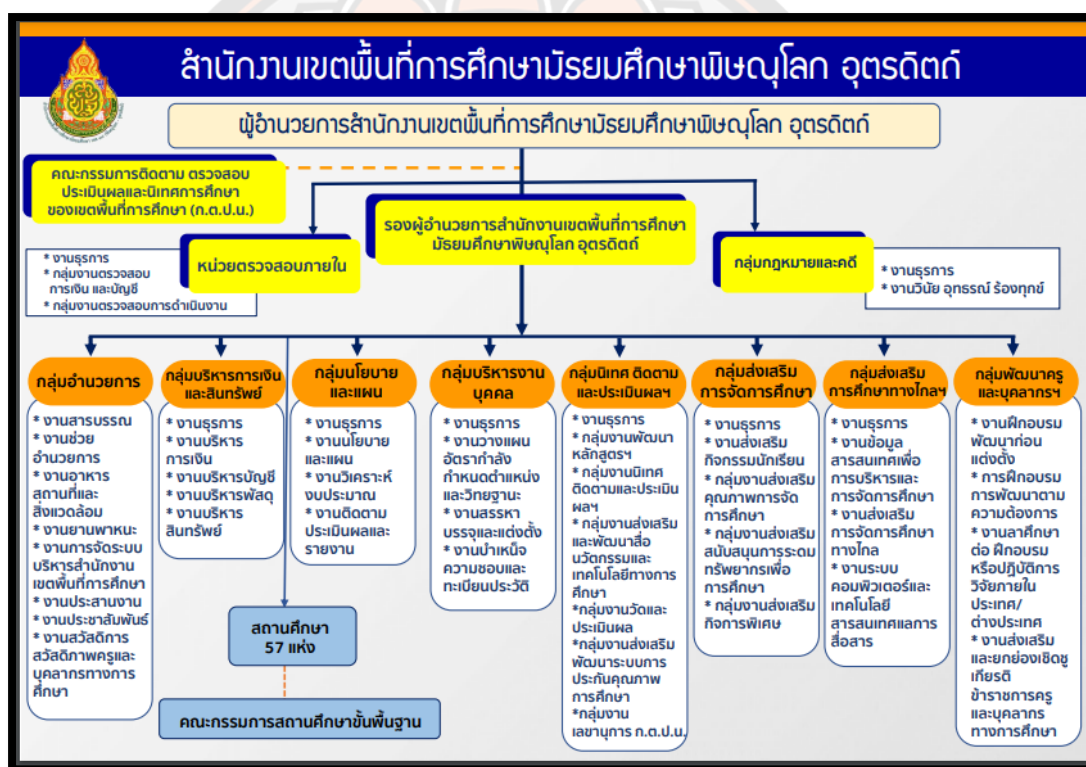
การจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มีแนวคิดและหลักการบริหารงาน โดยมุ่งส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

พิษณุโลก อุตรดิตถ์และสถานศึกษาในสังกัดเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งในการบริหาร และจัดการศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีแนวคิดและหลักการบริหารงาน ดังนี้

1. การบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
2. การบริหารการศึกษาในรูปแบบเครือข่าย
3. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน
4. ระดมทุนทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษา
5. กระจายอำนาจในการบริหารจัดการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

โครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ที่มา : https://www.sec-plkutt.go.th/spm64/OIT_64O1.pdf

ภาพ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภาวดี วัชรคุปต์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ในภาพรวมของการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2) ในภาพรวมเมื่อการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรในแต่ละด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) และด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และ 3) ปัญหาพบว่า ขาดการสำรวจความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชน การวางแผนยังไม่ชัดเจน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการรายงาน ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และขาดหน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร ส่วนแนวทางแก้ไข คือ ควรจัดตั้งกลุ่มสำรวจความต้องการและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ควรจัดประชุม อบรม เพื่อชี้แจงแผนและขั้นตอนในการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นระบบและนำข้อสรุปผลการบริหารจัดการไปปรับปรุงในปีต่อไปโดยทำอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

พงษ์ชัย บุญคง (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาขาดการวิเคราะห์สภาพ จุดเน้น ความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและสถานศึกษา การกำหนดจุดเน้นเพิ่มเติมของสถานศึกษา การจัดรายวิชาตามจุดเน้นของสถานศึกษา การวิเคราะห์เป้าหมายจุดเน้นของท้องถิ่น การกำหนดตัวชี้วัด ทักษะการเรียนรู้คุณลักษณะหรือเจตคติ การจัดกระบวนการเรียนรู้ประสบการณ์สำคัญ และการทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) ปัญหาการวางแผนออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการเรียนรู้ บูรณาการ 3) ปัญหาการส่งเสริมความรู้ การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาและติดตามประเมินผลหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียน และการส่งเสริมให้ครูและบุคลากร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) ปัญหาการกำหนดการรับบริการพิเศษ ขาดแผนพัฒนาคุณภาพที่ต่อเนื่อง เป้าหมาย ไม่ชัดเจน การนำผลการวิจัยมาใช้และประกอบพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตร ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการหลักสูตร โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 1) ต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร นำจุดเด่นของโรงเรียนเข้ามาสอดคล้องกับหลักสูตร ของโรงเรียน 2) ต้องมีการวางแผนเตรียมความพร้อมการพัฒนาหลักสูตรแผนบูรณาการมีความชัดเจน โดดเด่น 3) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยวางแผนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามา ช่วยในการสื่อสาร สร้างความเข้าใจร่วมกันให้ฝ่ายบริหารเป็นผู้วางแผนครูระดับปฏิบัติการร่วมกันกำหนด

ในการประเมินตนเองและหน่วยงานต้นสังกัดควรมีกรอบของหลักสูตรท้องถิ่น 4) ต้องมีแผนพัฒนาระยะ 3 ปี และแผน 5 ปีที่ต่อเนื่องปฏิบัติได้จริง มีการนิเทศในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา

อาภรณ์ สุขสวัสดิ์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา: กรณีโรงเรียนอนุบาลหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามภารกิจของโรงเรียนอนุบาลหนองคาย ดำเนินการ 4 ภารกิจประกอบด้วย 1.1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 ดำเนินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด ได้แก่ ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ การกำหนดรหัสวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดเวลาเรียน การกำหนดเกณฑ์การจบ หลักสูตรและเอกสารวัดประเมินผล ลักษณะที่ 2 ดำเนินการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดและที่เพิ่มเติม ได้แก่ การกำหนดรายวิชาประถมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดรายวิชาเพิ่มเติมเป็นวิชาคอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กำหนดรายวิชาเพิ่มเติมเป็นวิชาภาษาอังกฤษเพื่อชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กำหนดรายวิชาเพิ่มเติมเป็นวิชาทักษะกระบวนการ และโครงงานวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กำหนดรายวิชาเพิ่มเติมเป็นวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1.2) การดำเนินการระดับชั้นเรียนโดยการจัดหน่วยการเรียนรู้บูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้วยการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในหน่วยแม่น้ำโขงสายน้ำแห่งชีวิตและบูรณาการวิชาศิลปะกับรายวิชาอื่น ๆ 1.3) การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา ให้ครูจัดทำ แผนพัฒนาตนเอง เข้าร่วมอบรม และผู้บริหารสถานศึกษา ให้คำปรึกษาทางวิชาการและสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร ด้วยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ จัดครูตรงตามความรู้ความสามารถ และใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า 1.4) การกำกับดูแลระดับ สถานศึกษาให้นิเทศรวมด้วยการประชุมประจำเดือนและนิเทศทางอ้อม โดยประชุมผ่านหัวหน้าสายชั้น และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

อลิษา สืบสิงห์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา การส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การศึกษาความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น 2) ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่พบมากที่สุด ได้แก่ ครูมีจำนวนไม่ครบ ตามเกณฑ์ของจำนวนนักเรียน การจัดการเรียนรู้ไม่ตรงวิชาเอก ครูมีภาระงานนอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้ และ 3) แนวทางแก้ไขการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาจากปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ใช้ระบบการศึกษา

ทางไกลผ่านดาวเทียม และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการวิเคราะห์หลักสูตรให้กับครูทุกคน

ดวงใจ ไชยลังการ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษา ในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการการบริหารจัดการงานด้านหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีการเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสร้างความตระหนักแก่ครูผู้สอน ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน การพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษา ออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน นำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 2) การเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพครูและผู้บริหารสู่ความเป็นมืออาชีพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การประกันคุณภาพหลักสูตรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

พิชยา ทอดทิ้ง (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลการเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปร เพศ ตำแหน่งงาน อายุ ในภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน ยกเว้นวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา 1) ควรจัดอบรมผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในด้านหลักสูตร จัดหาบุคลากรครูที่จบอิสลามศึกษาโดยตรงให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและชุมชน สนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา 2) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มต้องร่วมกันวางแผนบริหารหลักสูตรอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรทั้งสาระวิชาและเวลาเรียน 3) ครูควรจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับโครงสร้างของหลักสูตรโดยสอนแบบบูรณาการ

เนื้อหารายวิชา มีเทคนิคที่หลากหลาย ใช้สื่อที่น่าสนใจ และหน่วยงานภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณจัดทำหนังสืออิสลามศึกษา สื่อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน 4) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอิสลามศึกษาร่วมกันวางแผนการนิเทศ กำหนดเครื่องมือ ดำเนินการนิเทศ สรุปและรายงานผลการนิเทศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนรับทราบ และให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลอิสลามศึกษาเข้ามานิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง

มาเรียม รัมมะบุตร (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมัธยม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) การนำเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า มีความตรงเชิงเนื้อหาหลักวิชาและโครงสร้างมีความตรงเชิงเนื้อหา 4 ด้าน 30 รายการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 6 รายการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 10 รายการ ด้านการตรวจสอบและประเมินผล จำนวน 9 รายการ และด้านการปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 รายการ 2) ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมทั้ง 4 ด้านสูงกว่าเกณฑ์กำหนดไว้ทุกด้าน โดยมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่ามัธยฐานสูงสุด คือ ด้านการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ 3) ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวม มีความเป็นไปได้ทั้ง 4 ด้าน โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร และด้านการปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตร

เสาวนีย์ นวลน้อย (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างความเข้าใจในหลักสูตรนั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล ส่วนด้านการจัดเตรียมความพร้อมห้องปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษกับโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนการจำแนกตามคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสูงกับโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยกลุ่มต่ำที่มีการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

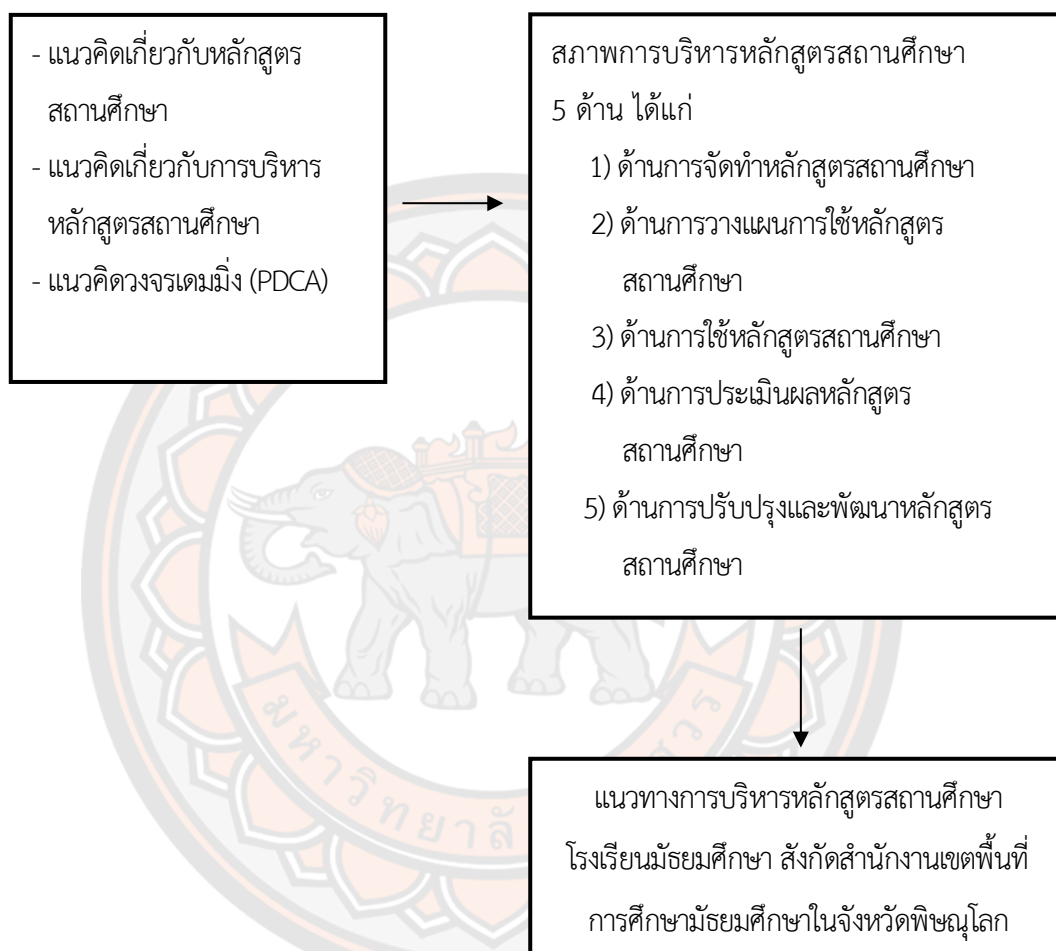
ภาวนา กิตติวิมลชัย (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) ด้านนักศึกษา 2) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 3) ด้านการบริหารงบประมาณ 4) ด้านการบริหารหลักสูตร 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน 6) ด้านการบริหารอาจารย์ประจำหลักสูตร ปัญหาที่พบ 1) อาจารย์มีภาระงานมากส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรการพัฒนาผลงานวิชาการและตำแหน่งทางวิชาการ 2) การสรรหาอาจารย์ทดแทนคนที่ลาออก เกษียณหรือโอนย้ายมีความล่าช้าทำให้จำนวนอาจารย์ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 3) มีการทำวิจัยในลักษณะต่างคนต่างทำ ยังไม่มีการบูรณาการการทำวิจัยร่วมกัน 4) นักศึกษาทุกระดับมีจำนวนลดลง ทำให้การรับนักศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย 5) ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนน้อยลง ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและการออกกลางคัน 6) การบริหารหลักสูตรที่ใช้ร่วมกันระหว่างคณะในมหาวิทยาลัยกับวิทยาเขตหนองคายยังไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน 7) การปรับปรุงหลักสูตรในรอบ 5 ปี มีความล่าช้า ทำให้หลักสูตรไม่ได้มาตรฐาน แนวทางแก้ไขปัญหา 1) วิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังทุก 2 ปี 2) มีระบบพี่เลี้ยงและการสอนงานด้านการเทคนิคการสอน การวัดและประเมิน การพัฒนาผลงานวิชาการ 3) แจ้งเตือนการปรับปรุงหลักสูตรล่วงหน้าและกำหนดวันหมดอายุการใช้งานหลักสูตร 4) กำหนดกลไกการปิดหลักสูตรที่ไม่ได้คุณภาพ 5) จัดการเรียนการสอนแบบทีม (Team teaching) 6) ติดตามประเมินผลการใช้ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้เกิดความคุ้มค่าและมีระบบการแจ้งซ่อมที่รวดเร็วผ่านไลน์ หรือ QR Code

พิชญ์สิขา พงษ์พันแพ่งพาง และสำเริง บุญเรืองรัตน์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศกับการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศกับการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพได้อย่างเหมาะสม มีความสำคัญต่อผู้เรียน ผู้สอน และสถาบัน สภาพปัญหาการนิเทศ คือ เกิดจากผู้นิเทศและผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญการนิเทศ ผู้ที่รับการนิเทศมีทัศนคติลบต่อการนิเทศ ด้านสภาพ ปัญหาการเตรียมความพร้อมในการนิเทศ แนวทางการปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ ขาดการสนับสนุนพัฒนาจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศบนพื้นฐานตามหลักสูตรของสถานศึกษา วิธีปรับปรุงการนิเทศ คือ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำมาใช้ในการสื่อสารเพื่อการนิเทศและการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศ งานวิจัยมีรูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้พัฒนาการนิเทศของผู้สอน พัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งพัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาการสนับสนุนนิเทศจากผู้บริหาร ความสัมพันธ์ของผู้สอนกับผู้นิเทศ การมีส่วนร่วมของผู้สอนและกระบวนการพัฒนาการนิเทศ

สุรพล พุฒคำ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนที่ 1 สภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี จะเป็นลักษณะขั้นตอนการดำเนินการที่เริ่มจากการพิจารณาแบบเรียนที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาของแต่ละชั้นเรียน การจัดทำแผนการสอนของครูแต่ละคน ที่รับผิดชอบการสอนในแต่ละรายวิชา การสอน การจัดหาและการจัดทำสื่อการสอน การสร้างเครื่องมือในการวัดประเมินผลการเรียน และการรายงานผลการเรียนของนักเรียน และเป็นรูปแบบการดำเนินการ ในลักษณะนี้เป็นประจำทุกปี ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี พบว่า หลักสูตรที่สถานศึกษานำมาใช้ในการเรียน การสอนควรเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยกเว้นจุดมุ่งหมายของแต่ละสาระ สถานศึกษาสามารถกำหนดได้เอง โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร ควรเป็นแบบเดียวกันกับเนื้อหา ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ส่วนรายละเอียดของแต่ละสาระสถานศึกษาจะต้องปรับให้ผู้เรียนสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ควรเป็นแบบเดียวกันกับเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ส่วนรายละเอียด ของแต่ละสาระสถานศึกษาจะต้องปรับให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่ละสาระควรขึ้นำ การจัดการเรียนการสอนของครูให้ชัดเจน โดยชี้แนะลงไปว่าควรใช้เวลาเท่าใดในการจัดการเรียนการสอน ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น ควรเป็นความรู้ความสามารถของครูผู้สอนมากกว่าพึ่งพาแบบเรียน แบบเรียนจะเป็นเพียงหนังสือเสริมความรู้ ให้กับนักเรียนเท่านั้น การประเมินผลหลักสูตร กลุ่มสนทนาเห็นว่า ควรมีการประเมินผลหลักสูตรภายหลัง เสร็จสิ้นการบริหารหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครู วิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระทุกกลุ่มสาระ จะเป็นผู้กำกับติดตามประเมินผลในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร และขั้นตอนที่ 3 การศึกษา ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ร่วมประชุมเพื่อรับทราบรูปแบบ การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี เห็นว่า มีความเป็นไปได้สูง เพราะเป็นรูปแบบที่ไม่แตกต่างจากรูปแบบเดิมที่เคยปฏิบัติกันมานานัก ไม่ถือว่า เป็นการเพิ่มภาระงานให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและมีผลกระทบต่อภาระงานคุณภาพ และการทดสอบระดับชาติน้อยอีกด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 3 ดังนี้

ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 39 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 39 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 312 คน รวมทั้งสิ้น 351 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 351 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน และครูจำนวน 312 คน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนละ 8 คน จากทั้งหมด 39 โรงเรียน ในจังหวัดพิษณุโลก ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ที่	โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู
1	พิษณุโลกพิทยาคม	1	8	1	8
2	เฉลิมขวัญสตรี	1	8	1	8
3	จ่านกร้อง	1	8	1	8
4	เตรียมอุดมศึกษาภาคเหนือพิษณุโลก	1	8	1	8
5	วังน้ำคู้ศึกษา	1	8	1	8
6	ท่าทองพิทยาคม	1	8	1	8
7	ดอนทองวิทยา	1	8	1	8
8	บ้านกร่างพิทยาคม	1	8	1	8
9	พุทธชินราชพิทยา	1	8	1	8
10	วิทยาศาสตร์จุฬารามรราชวิทยาลัย พิษณุโลก	1	8	1	8
11	บางระกำวิทยศึกษา	1	8	1	8
12	ชุมแสงสงคราม	1	8	1	8
13	ประชาสงเคราะห์วิทยา	1	8	1	8
14	เนินกุ่มวิทยา	1	8	1	8
15	บางกระทุ่มพิทยาคม	1	8	1	8
16	วังทองพิทยาคม	1	8	1	8
17	สฤณีเสนาพิทยาคม	1	8	1	8
18	หนองพระพิทยา	1	8	1	8
19	ทรัพย์ไพรวัลย์พิทยาคม	1	8	1	8
20	บ้านกลางพิทยาคม	1	8	1	8
21	เนินสะอาดพิทยาคม	1	8	1	8
22	น้ำรินพิทยาคม	1	8	1	8
23	วังพิถลวิทยศึกษา	1	8	1	8

ที่	โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู
24	เนินมะปรางศึกษาวิทยา	1	8	1	8
25	วังโพรงพิทยาคม	1	8	1	8
26	ไทรย้อยพิทยาคม	1	8	1	8
27	นครไทย	1	8	1	8
28	นาบัววิทยา	1	8	1	8
29	นครชุมพิทยา รัชมิ่งคลาภิเษก	1	8	1	8
30	นครบางยางพิทยาคม	1	8	1	8
31	บ่อโพธิ์วิทยา	1	8	1	8
32	ยางโกลนวิทยา	1	8	1	8
33	ชาติตระการวิทยา	1	8	1	8
34	สวนเมี่ยงวิทยา	1	8	1	8
35	พรหมพิรามวิทยา	1	8	1	8
36	วังมะด่านพิทยาคม	1	8	1	8
37	ดงประคำพิทยาคม	1	8	1	8
38	วัดโบสถ์ศึกษา	1	8	1	8
39	คันไช้พิทยาคม	1	8	1	8
รวม		39	312	39	312
		351		351	

ที่มา : ข้อมูลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะเป็นแบบการตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 5 ด้าน ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert and Resis, 1967, p. 90-99) รวมทั้งสิ้น 34 ข้อ ดังนี้

- 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ
- 2) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ
- 3) ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ
- 4) ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ
- 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 6 ข้อ

มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถาม และหาค่าดัชนี

ความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี

อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.2 ดร.สทิธร เซนวนชัย

อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.3 ดร.มารศรี มีโชค

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
พิษณุโลก อุตรดิตถ์

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง มีดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหา/จุดประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหา/จุดประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามเนื้อหา/จุดประสงค์

6. นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา ดังนี้

$IOC \geq 0.5$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา

$IOC < 0.5$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ปรากฏว่า ได้ค่า IOC อยู่ตั้งแต่ 0.67-1.00 (ผลการหาคุณภาพเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค หน้า 90)

7. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตามค่า IOC และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

8. นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของคอนบัค (Cronbach) พบว่า มีค่า 0.95 (ผลการหาคุณภาพเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ง หน้า 95)

9. นำข้อมูลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

2. ส่งแบบสอบถาม Google form พร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านทาง e-Office, แอปพลิเคชัน LINE และประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในการตอบแบบสอบถาม

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป จำนวน 351 ฉบับ ได้รับแบบสอบถาม จำนวน 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentile)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ในแปลความหมายค่าเฉลี่ย สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก กำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2560, น. 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.01 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 จัดลำดับสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในแต่ละด้าน มาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
จำนวน 3 คน ได้มาจากการเลือกเจาะจง ตามคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่รับผิดชอบกลุ่มงานพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์
การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน ได้แก่

ดร.ศราวุธ คำแก้ว รองผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ด้านการบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์การทำงาน ไม่น้อยกว่า
5 ปี จำนวน 2 คน ได้แก่

2.1 ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมพิรามวิทยา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2.2 นายสุรสิทธิ์ เกษประสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสุโขทัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะเป็นแบบเดิมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) จำนวน 5 ด้าน ด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 5 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
- 3) ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
- 4) ด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
- 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร หลักการสัมภาษณ์ การสร้างคำถาม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตด้านเนื้อหาตามที่กำหนด
2. สร้างคำถามในการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากแบบสอบถามในการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1
3. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ และเตรียมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยติดต่อดำเนินการกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลในวัน เวลาในการสัมภาษณ์ออนไลน์
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์
4. นำข้อมูลที่ได้จากวิดีโอสัมภาษณ์ออนไลน์ มาจัดบันทึกและจัดพิมพ์เป็นข้อมูล

ตาราง 3 แสดงชื่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูล วันที่และเวลาในการสัมภาษณ์

ที่	ชื่อ-นามสกุล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	วันที่สัมภาษณ์	เวลา
1	ดร.ศราวุธ คำแก้ว	14 ตุลาคม 2564	10.00 น.
2	นายสุรสิทธิ์ เกษประสิทธิ์	14 ตุลาคม 2564	15.30 น.
3	ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ์	15 ตุลาคม 2564	13.00 น.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง (n=351)	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	125	35.61
หญิง	226	64.39
รวม	351	100
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	39	11.11
ครู	312	88.89
รวม	351	100

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง (n=351)	
	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	62	17.66
5-10 ปี	88	25.07
ตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป	201	57.27
รวม	351	100

จากตาราง 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 64.39 เป็นเพศชาย จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 35.61 ส่วนใหญ่ตำแหน่ง ครู จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 57.27 รองลงมามีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 25.07

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม

ด้าน	รายการ	กลุ่มตัวอย่าง (n=351)		ระดับ การปฏิบัติ	อันดับ ที่
		($\bar{X}$)	S.D.		
1	ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.35	0.52	มาก	2
2	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.29	0.56	มาก	3
3	ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.42	0.44	มาก	1
4	ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา	4.21	0.55	มาก	5
5	ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.24	0.59	มาก	4
รวมเฉลี่ย		4.30	0.44	มาก	-

จากตาราง 5 พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.21$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n=351)		ระดับการปฏิบัติ
		($\bar{X}$)	S.D.	
1	ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.37	0.70	มาก
2	ผู้บริหารและครูกำหนดจุดมุ่งหมายและ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.44	0.67	มาก
3	ครูกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.46	0.65	มาก
4	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์ สภาพ ปัญหาและจุดเน้นของหลักสูตร สถานศึกษา	4.41	0.69	มาก
5	ครูวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและจุดเน้น ของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน	4.32	0.69	มาก
6	ครูร่างหลักสูตรก่อนจัดทำหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน	4.18	0.67	มาก
7	ครูจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน	4.27	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย		4.35	0.52	มาก

จากตาราง 6 พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา คือ ผู้บริหารและครูกำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้าง

หลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.44$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูยกร่างหลักสูตรก่อนจัดทำหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ($\bar{X} = 4.18$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการวางแผนการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n=351)		ระดับการปฏิบัติ
		($\bar{X}$)	S.D.	
1	ผู้บริหารเตรียมการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.32	0.72	มาก
2	ผู้บริหารสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.33	0.72	มาก
3	ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา	4.52	0.57	มากที่สุด
4	ผู้บริหารเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ให้ครูทราบอย่างทั่วถึง	4.23	0.71	มาก
5	ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ครูเข้าใจก่อนการนำหลักสูตรไปใช้	4.28	0.69	มาก
6	ผู้บริหารจัดอบรมพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ	4.08	0.77	มาก
7	ครูได้รับการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ	4.25	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย		4.29	0.56	มาก

จากตาราง 7 พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เห็นความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.33$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารจัดอบรมพัฒนาครูเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.08$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n=351)		ระดับการปฏิบัติ
		($\bar{X}$)	S.D.	
1	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.40	0.60	มาก
2	ครูจัดการเรียนรู้ตรงตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา	4.47	0.56	มาก
3	ครูจัดทำเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	4.44	0.60	มาก
4	ครูปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการและเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.44	0.59	มาก
5	ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จัดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ถูกต้อง	4.27	0.64	มาก
6	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.50	0.57	มากที่สุด
7	ผู้บริหารจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาใช้ในโรงเรียนได้	4.39	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.42	0.44	มาก

จากตาราง 8 พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ครูจัดการเรียนรู้ตรงตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จัดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.27$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการประเมินผล หลักสูตรสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n=351)		ระดับการปฏิบัติ
		($\bar{X}$)	S.D.	
1	ครูกำหนดเครื่องมือวัดผลการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.37	0.63	มาก
2	ครูจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.21	0.69	มาก
3	ครูสรุปผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา	4.13	0.73	มาก
4	ครูเขียนรายงานการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา	4.01	0.71	มาก
5	ผู้บริหารนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูอย่างต่อเนื่อง	4.38	0.64	มาก
6	ผู้บริหาร กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูอย่างเป็นระบบ	4.31	0.67	มาก
7	สถานศึกษาเผยแพร่ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบในรูปแบบต่าง ๆ	4.08	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย		4.21	0.55	มาก

จากตาราง 9 พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารนิเทศ การใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ ครูกำหนดเครื่องมือวัดผล การประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.37$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูเขียน รายงานการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.01$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n=351)		ระดับการปฏิบัติ
		($\bar{X}$)	S.D.	
1	ผู้บริหารและครูเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลที่ได้จากการดำเนินงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.13	0.70	มาก
2	ผู้บริหารและครูนำปัญหาและข้อเสนอแนะในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษามาใช้เป็นแนวทางปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร	4.22	0.70	มาก
3	ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	4.31	0.69	มาก
4	ผู้บริหารและครูนำข้อมูลการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาดำเนินการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.21	0.68	มาก
5	ผู้บริหารและครูนำข้อมูลการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาดำเนินการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	4.26	0.65	มาก

ข้อ	ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n=351)		ระดับการปฏิบัติ
		($\bar{X}$)	S.D.	
6	ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกัน ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตร สถานศึกษามีคุณภาพ	4.33	0.68	มาก
รวมเฉลี่ย		4.24	0.59	มาก

จากตาราง 10 พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.31$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลที่ได้จากการดำเนินงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.13$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวางแผน
การใช้หลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน
โดยนำผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก มาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษา
แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวิเคราะห์สภาพ ปัญหา
และจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม บริบทและความต้องการ
ของผู้เรียน ชุมชน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...การจัดการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ก่อนที่จะจัดการเรียนการสอน คือ
ต้องมาศึกษาในส่วนของเรื่องหลักสูตรของโรงเรียนก่อนว่าที่ผ่านมาโรงเรียนมีปัญหา
ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนอะไรบ้าง หลักสูตรของโรงเรียนเป็นอย่างไร
และก็ผลสัมฤทธิ์หรือว่าการประเมินผลของโรงเรียนมีปัญหาอุปสรรคอะไรต่าง ๆ
แค่นั้น ควรศึกษาสภาพบริบทของโรงเรียนต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ
ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...เราควรจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลตามสภาพบริบทของโรงเรียนจะต้องมีการ swot
หาจุดอ่อนจุดแข็งโอกาสและอุปสรรคของโรงเรียนว่าโรงเรียนเรามีจุดแข็งอะไร
มีจุดโฟกัส เราจะมีหลักสูตรอะไรที่เหมาะสมตามสภาพแวดล้อมวิเคราะห์แล้ว
เราก็นำสูตรของการปฏิบัติวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของเราให้ครบทุกกลุ่มสาระวิชา

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...เราสามารถดึงผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์
หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

1.2 ผู้บริหารและครูควรร่วมกันกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจในการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษา เพื่อให้รู้ทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...เราจะต้องกำหนดเป็นนโยบาย ว่าโรงเรียนเราจะมีเป้าหมายอย่างไร โรงเรียนเรา
จะมีทิศทางตามข้อมูลที่ได้จากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ให้มองถึงเป้าหมายของโรงเรียนว่าเมื่อเราจัดการเรียนการสอนแล้ว เป้าหมาย
ของโรงเรียนตรงตามตัวประกันคุณภาพการศึกษาไหม ไปสู่เป้าหมายอะไร ยังไง

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

1.3 ผู้บริหารควรทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...การจัดทำหลักสูตรต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีคำสั่ง ให้คณะได้ดำเนินการ
จัดทำหลักสูตร โดยช่วยกันระดมความคิดต่าง ๆ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ต้องมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

2. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเตรียมความพร้อม สร้างความรู้ ความเข้าใจและเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...ผู้บริหารต้องดูบุคลากรของโรงเรียน ว่ามีความพร้อมในเรื่องหลักสูตรมากน้อยแค่ไหน และควรสร้างความเข้าใจของครูในเรื่องการใช้หลักสูตรก่อน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...เราต้องสร้างความรับรู้ ความเข้าใจของหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาแกนกลาง

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

2.2 ผู้บริหาร ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC สะท้อนผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...การวางแผนการใช้หลักสูตร ต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกันในทุกส่วนของคุณครูของชุมชนของผู้ปกครองและได้ข้อตกลงเป็นส่วนที่เราจะนำมาเป็นข้อมูลในเรื่องการตัดสินใจและการจัดการเรียนการสอน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ต้องสะท้อนผลการใช้หลักสูตรที่ผ่านมา เพื่อเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ให้แต่ละกลุ่มสาระ PLC พุดคุยกันภายในในแต่ละกลุ่มสาระเพื่อจะหาข้ออ้างว่าหลักสูตรของแต่ละกลุ่มสาระ มีหรือไม่มีปัญหาอุปสรรคอะไร

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

2.3 ผู้บริหารควรจัดการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...ต้องจัดการอบรมพัฒนาบุคลากร ให้ครูตระหนักถึงการใช้หลักสูตรการประเมินผล ผู้เรียนและให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ให้เกิดการพัฒนาที่ตัวผู้เรียน
(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

....การพัฒนาครูในเรื่องของหลักสูตร ต้องให้ครูได้เข้าใจและปฏิบัติต้องมีการจัดการอบรมให้กับครู และบุคลากรในโรงเรียน
(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

3. ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

3.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้สร้าง พัฒนาสื่อ นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและแก้ปัญหา ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...ครูต้องสร้างนวัตกรรมในการเรียนการสอนเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาหรือใช้วิธีการสอน ให้ประสบความสำเร็จและผ่านเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของการใช้เด็ก มีผลตามคุณลักษณะเด็กมีความรับผิดชอบ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...เราจะต้องสร้างสื่อ นวัตกรรมเพื่อที่จะจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนให้ไปสู่เป้าหมาย
(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...คุณครูมีการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้เป็นผู้ผลิตสื่อ นวัตกรรมและมีการประเมินผล
(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

3.2 ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและสนับสนุนงบประมาณให้แก่ครู ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...ส่งเสริมให้ครูบูรณาการการจัดการเรียนรู้ไปในกระบวนการสอนทุกสิ่งอย่าง มีแนวทางที่หลากหลายในเรื่องของการให้ความรู้

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณต่าง ๆ ให้ครูได้จัดการเรียนรู้อย่างเต็มที่

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

3.3 ครูควรออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดและมีโครงการสอนของแต่ละรายวิชา ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...คุณครูแต่ละคนต้องเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และโครงการสอนของแต่ละรายวิชา

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ครูต้องออกแบบการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

3.4 ครูควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...ครูจะต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบ Active Learning และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติให้มากขึ้น

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

4. ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา

4.1 ผู้บริหารควรประชุมการดำเนินงาน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ให้กับครู โดยมอบหมายงานฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการนิเทศ ติดตามและรายงานผลหลักสูตรเป็นระยะ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...เราต้องประเมินหลักสูตรเป็นระยะ ๆ มีการประชุม มีการนิเทศ ติดตาม การรายงานผล หลักสูตรของเราถึงจะมีประสิทธิภาพ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการต้องมีการนิเทศติดตาม ผู้บริหารจะต้องแบ่งเวลาที่จะต้อง ไปดูการเรียนการสอนของคุณครูให้ครบร้อยเปอร์เซ็นต์

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

4.2 ผู้บริหารและครูควรสร้างเครื่องมือในดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล หลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นการใช้ ICT ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...เราควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศ ติดตามผลเพื่อให้เกิดความสะดวก

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ปัจจุบันมีเทคโนโลยีเข้ามาหลากหลาย เราสามารถเลือกและนำมาใช้ในการนิเทศ ติดตาม ให้แก่ครูในโรงเรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

4.3 ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลหลักสูตร ดังตัวอย่าง คำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...เราต้องตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามครู และนำผลมาสรุปร่วมกัน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...จะต้องมีคณะกรรมการนิเทศติดตามเพื่อที่การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและจะได้ไปสู่เป้าหมาย เป็นไปตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนด

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

4.4 ผู้บริหารควรให้คำปรึกษา แนะนำ ในการนิเทศให้กับครู เพื่อให้รู้สภาพ ปัญหา การจัดการเรียนการสอนของครู ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...เมื่อนิเทศการสอนของครูแล้วพบปัญหา ผู้บริหารควรให้คำปรึกษาและแนะนำให้แก่ครู

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...เวลาไปนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอน ถ้าคุณครูเขามีข้อบกพร่องหรือ จุดเด่นอะไร ให้บันทึก แล้วเรียกเข้ามาพูดคุย ให้คำแนะนำ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

5. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรนำผลการนิเทศ มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้แก้ไข ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...ครูควรสะท้อนผลในการจัดทำหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลมาหาแนวทางปรับปรุง พัฒนา

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ผู้บริหารเราก็จะให้เขาสรุปวิเคราะห์ข้อมูลและนำมาสู่การแก้ปัญหา วางแผน และแก้ไขปัญหาก็ที่เราสามารถที่จะแก้ไขว่าในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนใช้กระบวนการ PLC วิธีนี้จะประสบความสำเร็จ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเราต้องเอาผลมาปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

5.2 ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

...ควรให้ครูนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1, วันที่ 14 ตุลาคม 2564)

...ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำมาบูรณาการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3, วันที่ 15 ตุลาคม 2564)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถนำเสนอผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

ด้าน	แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม บริบทและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน 1.2 ผู้บริหารและครูควรร่วมกันกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้รู้ทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน 1.3 ผู้บริหารควรทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเตรียมความพร้อม สร้างความรู้ ความเข้าใจ และเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง 2.2 ผู้บริหาร ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC สะท้อนผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2.3 ผู้บริหารควรจัดการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาครู ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้สร้าง พัฒนาสื่อ นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและแก้ปัญหา 3.2 ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและสนับสนุนงบประมาณให้แก่ครู 3.3 ครูควรออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และมีโครงการสอนของแต่ละรายวิชา 3.4 ครูควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ

ด้าน	แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
4. ด้านการประเมินผล หลักสูตรสถานศึกษา	4.1 ผู้บริหารควรประชุมการดำเนินงาน นิเทศ ติดตาม และประเมินผล หลักสูตรสถานศึกษาให้กับครู โดยมอบหมายงานฝ่ายบริหาร และฝ่ายวิชาการนิเทศ ติดตามและรายงานผลหลักสูตรเป็นระยะ 4.2 ผู้บริหารและครูควรสร้างเครื่องมือในดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นการใช้ ICT 4.3 ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ ติดตามและประเมิน หลักสูตร 4.4 ผู้บริหารควรให้คำปรึกษา แนะนำ ในการนิเทศให้กับครู เพื่อให้รู้ สภาพ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู
5. ด้านการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้แก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร 5.2 ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน พัฒนา คุณภาพของผู้เรียนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัย ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 351 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน และครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 312 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้มาโดย การเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบ กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย 5 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ปรากฏผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารและครูกำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูยกร่างหลักสูตรก่อนจัดทำหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

1.2 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารจัดอบรมพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

1.3 ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ครูจัดการเรียนรู้ตรงตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จัดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ถูกต้อง

1.4 ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ ครูกำหนดเครื่องมือวัดผลการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูเขียนรายงานการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา

1.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพ รองลงมา คือ ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลที่ได้จากการดำเนินงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตร

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ปรากฏผล ได้ดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรร่วมกันวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม บริบทและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ควรร่วมกันกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้รู้ทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียนและควรทำคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเตรียมความพร้อม สร้างความรู้ ความเข้าใจและเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC สะท้อนผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและควรจัดการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาครู ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

2.3 ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้สร้าง พัฒนาสื่อ นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและแก้ปัญหา ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้ ของผู้เรียนและสนับสนุนงบประมาณให้แก่ครู ครูควรออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตาม มาตรฐาน ตัวชี้วัดและมีโครงการสอนของแต่ละรายวิชาและควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ

2.4 ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรประชุมการดำเนินงาน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้กับครู โดยมอบหมายงานฝ่ายบริหาร และฝ่ายวิชาการนิเทศ ติดตามและรายงานผลหลักสูตรเป็นระยะ ควรสร้างเครื่องมือในการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นการใช้ ICT ควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลหลักสูตร และควรให้คำปรึกษา แนะนำ ในการนิเทศให้กับครู เพื่อให้รู้สภาพ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู

2.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูควรนำผลการนิเทศ มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้แก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก มีการเตรียมความพร้อมโดยการสร้างความตระหนักแก่ครู ให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญในการจัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามความต้องการของผู้เรียน และตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง โดยออกแบบการเรียนการสอน สื่อ นวัตกรรม การวัดประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย รายงานผล นำข้อมูลและปัญหามาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ยงยุทธ สิมสัพิมพ์ (2555) ที่กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร ดำเนินการโดยคณะกรรมการหรือคณะทำงาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และโรงเรียน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลประเมินผล ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษามากำหนดโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย มีการวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชยา ทอดทึง (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มข้นในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มข้นในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา ในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวนีย์ นวลน้อย (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาวนา กิตติวิมลชัย (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบัน และปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ:กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก มีการวางแผน การใช้หลักสูตร โดยจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ครู ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร จัดทำสื่อการสอนที่ทันสมัยและจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อเอื้อต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของ มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2560) ที่กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย กิจกรรม หลัก คือ การกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร โดยจะดำเนินการในรูปเอกสารประกอบหลักสูตร และวัสดุอุปกรณ์การสอน โครงการสอน ประมวลการสอนคู่มือครูและคู่มือผู้เรียน จัดปัจจัย และสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมาย ควรสำรวจปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการนำหลักสูตรมาปฏิบัติการในโรงเรียนได้ ครูต้องสอน ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ดวงใจ ไชยลังการ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการงานด้านหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน บ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ต้องพัฒนา ให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำ หลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษา ออกแบบ การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลจัดการเรียน การสอนที่ได้รับมอบหมายได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเสนอแนวทางการบริหาร จัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในยุทธศาสตร์ที่ 2 เรื่องการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อลิษา สืบสิงห์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตร สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมีการปฏิบัติสูงสุดร้อยละ 100 คือ การวางแผนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

1.2 ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัด พิษณุโลก อาจจะยังขาดการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการประเมินแล้วไม่ได้นำผลการประเมินมาทำจัดรายงาน ทำให้ไม่มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการติดตามการใช้หลักสูตร จึงไม่สามารถนำผลที่ดำเนินการมาปรับปรุงและพัฒนาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2558) ที่กล่าวว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม

ประเมินผลการใช้หลักสูตร ควรจะวางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรแบบมีส่วนร่วม ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาที่นำหลักสูตรไปใช้และประเมินผลการใช้หลักสูตร มีการสรุปผลการดำเนินงาน และรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยนำผลที่ได้จากการประเมินการใช้หลักสูตรมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน เพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาวดี วัชรคุปต์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ขาดการรายงาน ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานขาดการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร ส่วนแนวทางแก้ไข คือ ควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และนำข้อสรุปผลการบริหารจัดการไปปรับปรุงในปีต่อไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์ชัย บุญคง (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาในการร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ แผนพัฒนาคุณภาพไม่ต่อเนื่อง เป้าหมายไม่ชัดเจน ขาดการนำผลการวิจัยมาใช้และประกอบพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตร

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก 5 ด้าน พบว่า

2.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม บริบทและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ควรร่วมกันกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ การกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้รู้ทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน และควรทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องของโรงเรียน จะสำรวจความต้องการของผู้เรียน ชุมชน เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตร โดยพิจารณาจากสภาพปัญหา จุดบกพร่องและความหลากหลายของสภาพบริบท ควรแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มนสิข สิริธินันท์ (2560) ที่กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรจะดำเนินการโดยคณะกรรมการ แต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านเนื้อหาสาระ ด้านระเบียบหลักเกณฑ์หลักสูตร ด้านการบริหารและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้นความต้องการของสังคมชุมชน และของสถานศึกษา ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งนโยบายรัฐ สภาพ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาวดี วัชรคุปต์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ควรตั้งกลุ่มสำรวจความต้องการของผู้เรียนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงใจ ไชยลังการ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนควรมีความรู้ ความเข้าใจเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการร่วมมือกันจัดทำหลักสูตร โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมาเรียม รัมมะบุตร (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมัธยม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานวิเคราะห์หลักสูตรและวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกัน

2.2 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเตรียมความพร้อม สร้างความรู้ ความเข้าใจและเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC สะท้อนผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและควรจัดการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาครู ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การจัดการอบรม สัมมนาให้ความรู้ในด้านหลักสูตร จะทำให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ มีการเตรียมพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ และสามารถนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2558) ที่กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อให้การจัดการงานหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร โดยสำรวจความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรต่อหลักสูตร จัดทำเอกสารเผยแพร่ ประชุมชี้แจง และศึกษาดูงานพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ โดยจัดการอบรม สัมมนา เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายในการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาวดี วัชรคุปต์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดประชุม อบรม เพื่อชี้แจงแผนและขั้นตอนในการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรที่ชัดเจน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิษยา ทอดทึง (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มข้นในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการจัดอบรมผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการและครูผู้สอนแบบเข้มข้นในด้านหลักสูตร จัดหาบุคลากรครูที่โดยตรงให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและชุมชนเข้ามีส่วนร่วม

2.3 ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้สร้างพัฒนาสื่อ นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและแก้ปัญหาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้ ของผู้เรียนและสนับสนุนงบประมาณให้แก่ครู ครูควรออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดและมีโครงการสอนของแต่ละรายวิชาและควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเน้นการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การที่ครูมีการสร้างพัฒนา สื่อมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สื่อต้องมีความเหมาะสมกับช่วงวัยและสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิตติมา วรรณศรี (2557) ที่กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญของ การบริหารหลักสูตรซึ่งจะทำให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีขั้นตอนคือ ออกแบบ การจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และคุณลักษณะ ตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ เป็นผู้ปฏิบัติและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ควรเลือกใช้สื่อ และกระบวนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาเรียม รัมมะบุตร (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมัธยม มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรสนับสนุน ส่งเสริม จัดหาสื่อ หนังสือ ตำราเรียน สำหรับการศึกษาค้นคว้าไว้อย่างเพียงพอและเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ดวงใจ ไชยลังการ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาสื่อ นวัตกรรม การเรียนรู้ สถานศึกษา ควรออกแบบการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน สื่อ การเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผลจัดการเรียนการสอนที่ได้รับมอบหมายได้สอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชยา ทอดทั้ง (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ครูควรจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับโครงสร้างของหลักสูตร สอนแบบบูรณาการเนื้อหาวิชาและใช้เทคนิคที่หลากหลาย ใช้สื่อที่น่าสนใจ และหน่วยงานภาครัฐ ควรจัดสรรงบประมาณจัดทำหนังสืออิสลามศึกษา สื่อวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

2.4 ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรประชุมการดำเนินงาน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้กับครู โดยมอบหมายงานฝ่ายบริหาร และฝ่ายวิชาการนิเทศ ติดตามและรายงานผลหลักสูตรเป็นระยะ ควรสร้างเครื่องมือในการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นการใช้ ICT ควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ในการนิเทศ ติดตามและประเมินหลักสูตร และควรให้คำปรึกษา แนะนำ ในการนิเทศให้กับครู เพื่อให้รู้สภาพ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ต้องมีเครื่องมือในการประเมิน เมื่อนิเทศแล้ว ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำในการนิเทศ ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการจัดการเรียนของผู้สอนว่ามีการออกแบบ จัดกิจกรรมเป็นอย่างไร ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในเรื่องการศึกษาตรงกับมาตรฐานและตัวชี้วัด มากน้อยขนาดไหน และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนา มาปรับปรุงและพัฒนาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2558) ที่กล่าวว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร ควรจะวางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรแบบมีส่วนร่วม ให้คำแนะนำช่วยเหลือ บุคลากรในสถานศึกษาที่นำหลักสูตรไปใช้และประเมินผลการใช้หลักสูตร มีการสรุปผลการดำเนินงาน และรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยนำผลที่ได้จากการประเมินการใช้หลักสูตร มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชยา ทอดทึง (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ร่วมกันวางแผนการนิเทศ กำหนดเครื่องมือ ดำเนินการนิเทศ สรุปและรายงานผลการนิเทศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนรับทราบและให้หน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ดูแล เข้ามานิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ พิชญ์สิขา พงษ์พันแพงพะงา และสำเริง บุญเรืองรัตน์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศกับการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า ควรนิเทศ การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการนิเทศของผู้สอน และพัฒนาทักษะ การคิดของผู้เรียน

2.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูควรนำผลการนิเทศ มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้แก้ไข้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตร สถานศึกษา ทำให้ทราบข้อมูลในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรที่ผ่านมาเป็นอย่างไร มีสภาพ ปัญหาใด

เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนและกำหนดแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิตติมา วรรณศรี (2557) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับการตรวจสอบความสำเร็จของการใช้หลักสูตรมี 2 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการตรวจสอบโดยเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อจะเป็นข้อมูลสารสนเทศไปใช้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และการปรับปรุงหลักสูตร เป็นการนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรมาพิจารณากำหนดแนวทางดำเนินการแก้ไขปรับเปลี่ยนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับปัญหาความต้องการ บริบทและความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคม ทางเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษานำไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ที่กล่าวว่า สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตร ด้วยการวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาเรียม รัมมะบุตร (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมัธยม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการพัฒนาหลักสูตรผู้บริหารควรนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรในปีการศึกษาที่ผ่านมา ประกอบการวางแผน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพล พุฒคำ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรทราบผลการดำเนินงานเพื่อพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกควรวางแผนในการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดการอบรมพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครู และติดตามการประเมินผลการใช้หลักสูตรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกควรออกแบบ จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย พัฒนาตนเองให้มีความรู้ในด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ควรร่วมติดตามการพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริม สนับสนุนในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครู อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

บรรณานุกรม

- กัมพล ชันทะวงษ์. (2555). แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา).
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กาญจน์ เรืองมนตรี, และธรรณ นามวรรณ. (2554). การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้.
มหาสารคาม: สำนักพิมพ์อภิชาติการพิมพ์.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2543). พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ชลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์ทีคิวพี.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิวัฒน์.
- ดวงใจ ไชยลังการ. (2558). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษา
ในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. วารสารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย,
8(18), 107-114.
- ณะสิทธิ์ ศิริวรรณ. (2557). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า
(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ณัฐ์ แสนแปง. (2558). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามคู่มือหลักสูตรอาเซียนของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- นพวรรณ อินตะวงศ์. (2555). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดศรีปึงเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิตยา เปลื้องนุช. (2554). การบริหารหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิตย์ สัมมาพันธ์. (2546). ภาวะผู้นำหลังขั้วเคลื่อนไหวองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบัน
ผลิตแห่งชาติ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประยูร เจริญสุข. (2553). *การพัฒนาตัวบ่งชี้งานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต).

ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปรียาพร วงศ์นุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2558). *การจัดการห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.

พงษ์ชัย บุญคง. (2553). ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 4(4), 116-122.

พิชญ์สิขา พงษ์พันแพพะงา, และสำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2562). การนิเทศกับการวิจัยพัฒนาการเรียน

การสอนในยุคศตวรรษที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษาฉบับบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ*

อุบลราชธานี, 19(4), 10-21.

พิชยา ทอดทิ้ง. (2558). *สภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียน*

ของรัฐจังหวัดสงขลา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตปัตตานี.

ภาวนา กิตติวิมลชัย. (2561). การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามระบบ

การประกันคุณภาพการศึกษาและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ กรณีศึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร*

วิโรฒ, 13(2) ,109-125.

มนสิข สติธรรมบุรณ์. (2560). *ศาสตร์หลักสูตร (Science of Curriculum)*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์โกสอบลรัตน์

มาเรียม ร่มมะบุตร. (2558). *แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมัธยม มหาวิทยาลัย*

ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพ*, 2(3), 47-53.

ยงยุทธ สิมสีพิมพ์. (2555). *การบริหารหลักสูตรระดับสถานศึกษา*. อุตรธานี : สำนักพิมพ์โรงเรียนห้วยใหญ่

ประชาคม.

วรภัทร์ ภูเจริญ. (2542). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์พิมพ์ดี.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษา*

ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2538). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน: ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์สุวิริยาสัน.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บู๊ต พอยท์.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยพัฒนาพานิช

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์พิมพ์ดี.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

(2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์. (2564). *แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2564*

สืบค้น 8 พฤษภาคม 2564, จาก https://www.sec-plkutt.go.th/spm64/OIT_64O1.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางอาชีพและเทคโนโลยี*

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุชาติ วัชรวิทย์. (2546). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. ชลบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.

สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์เดอะโน้ตเอนเตอร์.

สุภาวดี วัชรคุปต์. (2552). *การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ*

การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามทบบุรี. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สุพล พุฒคำ. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา*

จังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 7(1), 243-259.

เสาวนีย์ นวลน้อย. (2560). *การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงาน*

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัย

ครุศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

อลิษา สืบสิงห์. (2558). *การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*

การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1. วารสารวิจัยและพัฒนาโดยกองการในพระบรมราชูปถัมภ์

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10(3), 361-369

อาภรณ์ สุขสวัสดิ์. (2553). *กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา :กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาล*

หนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). *หลักสูตรสถานศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บุคพอยท์.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ดร.สธิพร เซวณชัย อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. ดร.มารศรี มีโชค ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์

รายชื่อทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

1. ดร.ศราวุธ คำแก้ว รองผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก
2. ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมพิรามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์
3. นายสุรสิทธิ์ เกษประสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีนคร สังกัดสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุโขทัย

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1

แบบสอบถาม

เรื่อง สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ชนาพร เมฆดี

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ จำแนกเป็น

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ตำแหน่ง

☐ ผู้บริหารสถานศึกษา

☐ ครู

3. ประสบการณ์การทำงาน

☐ ต่ำกว่า 5 ปี

☐ 5-10 ปี

☐ ตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป

**ตอนที่ 2 สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ในจังหวัดพิษณุโลก**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามสภาพความเป็นจริง

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารและครูกำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
3	ครูกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา					
5	ครูวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน					
6	ครูร่างหลักสูตรก่อนจัดทำหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน					
7	ครูจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน					
การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา						
8	ผู้บริหารเตรียมการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง					
9	ผู้บริหารสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง					
10	ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา					
11	ผู้บริหารเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ครูทราบอย่างทั่วถึง					
12	ผู้บริหารจัดประชุม ชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ครูเข้าใจก่อนการนำหลักสูตรไปใช้					
13	ผู้บริหารจัดอบรมพัฒนาครูเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ					

ข้อ	สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
14	ครูได้รับการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ					
การใช้หลักสูตรสถานศึกษา						
15	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน					
16	ครูจัดการเรียนรู้ตรงตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา					
17	ครูจัดทำเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
18	ครูปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการและเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา					
19	ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จัดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ถูกต้อง					
20	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
21	ผู้บริหารจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาใช้ในโรงเรียนได้					
การประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา						
22	ครูกำหนดเครื่องมือวัดผลการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
23	ครูจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลในการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ					
24	ครูสรุปผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา					
25	ครูเขียนรายงานการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา					
26	ผู้บริหารนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูอย่างต่อเนื่อง					
27	ผู้บริหาร กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูอย่างเป็นระบบ					
28	สถานศึกษาเผยแพร่ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบในรูปแบบต่าง ๆ					

ข้อ	สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
29	ผู้บริหารและครูเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลที่ได้จากการดำเนินงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
30	ผู้บริหารและครูนำปัญหาและข้อเสนอแนะในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษามาใช้เป็นแนวทางปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร					
31	ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ					
32	ผู้บริหารและครูนำข้อมูลการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาดำเนินการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
33	ผู้บริหารและครูนำข้อมูลการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาดำเนินการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา					
34	ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพ					

****ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม****

ขั้นตอนที่ 2

แบบสัมภาษณ์การวิจัย
แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ในจังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
 2. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
 3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก
- ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้

ชนาพร เมขดี

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล

ตำแหน่ง

สังกัด

ประสบการณ์การทำงาน

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์

เวลา สถานที่

หมายเลขโทรศัพท์

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ในจังหวัดพิษณุโลก

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในประเด็นต่อไปนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ท่านคิดว่า ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม บริบทและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ควรจะมีแนวทางอย่างไร

2. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ท่านคิดว่า ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนที่จะนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ ควรจะมีแนวทางอย่างไร

3. ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ท่านคิดว่า ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัด
การเรียนรู้ของผู้เรียน ควรจะมีแนวทางอย่างไร

4. ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา

ท่านคิดว่า ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร
สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ควรจะมีแนวทางอย่างไร

5. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ท่านคิดว่า ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยการนำเอาผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา มาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ควรจะมีแนวทางอย่างไร

มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

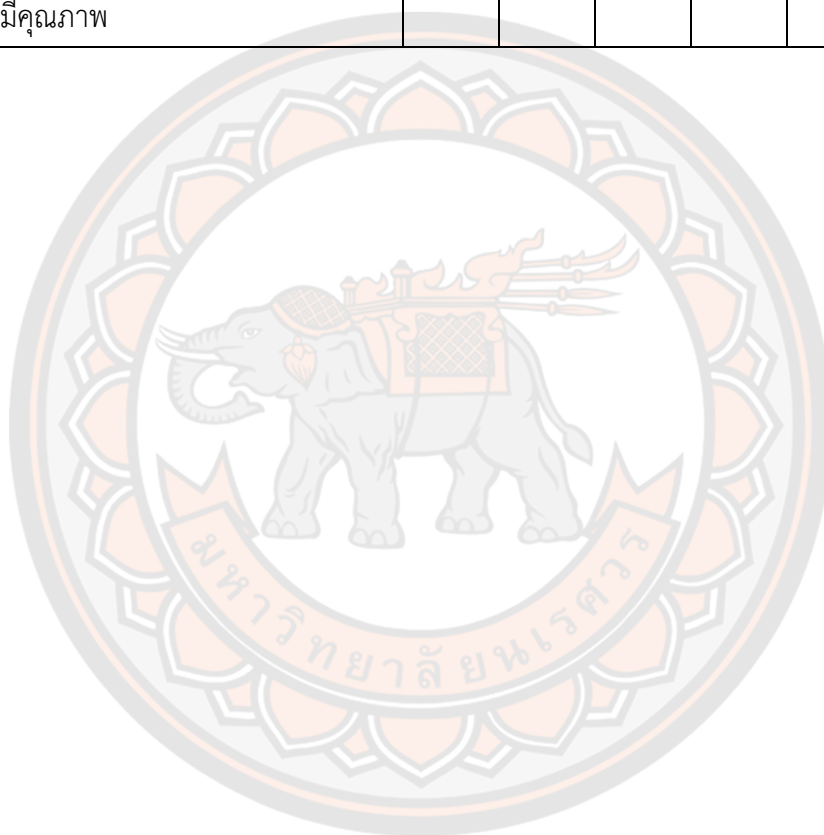
ข้อ	สภาพการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา							
1	ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารและครูกำหนดจุดมุ่งหมาย และโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ครูกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียนในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและ จุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ครูวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและจุดเน้น ของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียนและชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ครูร่างหลักสูตรก่อนจัดทำ หลักสูตรเพื่อให้หลักสูตร สถานศึกษาสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	ครูจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียนและชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา							
8	ผู้บริหารเตรียมการวางแผนการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
9	ผู้บริหารสร้างความตระหนักและ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็น ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	ผู้บริหารเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การวางแผนการใช้หลักสูตร สถานศึกษาให้ครูทราบอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับ หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ครู เข้าใจก่อนการนำหลักสูตรไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	ผู้บริหารจัดอบรมพัฒนาครูเพื่อ ส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตร สถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	ครูได้รับการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาและใช้หลักสูตร สถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา							
15	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	ครูจัดการเรียนรู้ตรงตามโครงสร้าง ของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
17	ครูจัดทำเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	ครูปฏิบัติงานตรงตามแผนปฏิบัติ การและเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรสถานศึกษา	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
19	ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ จัดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่าง เป็นระบบและมีขั้นตอนที่ถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครู มีความสามารถในการจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	ผู้บริหารจัดปัจจัยและ สภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการนำ หลักสูตรมาใช้ในโรงเรียนได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา							
22	ครูกำหนดเครื่องมือวัดผลการประเมินผล หลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	ครูจัดเก็บรวบรวมข้อมูลใน การประเมินผลหลักสูตร สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	ครูสรุปผลการประเมินหลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	ครูเขียนรายงานการประเมินผล หลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้บริหาร สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
26	ผู้บริหารนิเทศการใช้หลักสูตร สถานศึกษาของครูอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	ผู้บริหาร กำกับ ติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครู อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	สถานศึกษาเผยแพร่ผลการประเมิน หลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบในรูปแบบต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา							
29	ผู้บริหารและครูเก็บรวบรวมข้อมูล จากผลที่ได้จากการดำเนินงาน การใช้หลักสูตรสถานศึกษา	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
30	ผู้บริหารและครูนำปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษามา ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31	ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผน ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	ผู้บริหารและครูนำข้อมูลการใช้ หลักสูตรสถานศึกษามาดำเนินการ ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	ผู้บริหารและครูนำข้อมูลการใช้ หลักสูตรสถานศึกษามาดำเนินการ ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
34	ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษา มีคุณภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น (try out)

➔ **Reliability**

[DataSet1] C:\Users\Ploychana\Downloads\ค่าค

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.959	37

ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๐๗๙๔

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๔ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ดร.มารศรี มีโชค

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวชนาพร เมฆดี รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๑๔๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนศรีปิตตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามย์ นาอุดม)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๖-๘๘๒๗

โทรสาร ๐-๕๕๔๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวชนาพร เมฆดี

โทร. ๐๙-๐๐๖๐-๑๖๕๔

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๒๗

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๐๗๙๔

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี

ด้วย นางสาวชนาพร เมฆดี รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๑๘๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรีปัตตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามย์ นาอุดม)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๒๗

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๐๗๔๔

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ดร.สกริพร เขาวนชัย

ด้วย นางสาวชนาพร เมฆดี รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๑๘๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปิตตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามัย นาอุตม)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว 0603.05/พิเศษ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

27 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....ฉบับ

ด้วย นางสาวชนพร เมษดี รหัสประจำตัว 63070185 นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ได้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปิตตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนฟ่วง)

รักษาราชการแทนหัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-5596-2432

โทรสาร 0-5596-2402